

PREDKLADACIA SPRÁVA

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky *návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediačných úradníkoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony* (ďalej len „návrh zákona“).

Cieľom návrhu zákona je realizácia Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2023 - 2027 „LEPŠIE, POKOJNEJŠIE A BEZPEČNEJŠIE ŽIŤ“, v ktorom sa vláda Slovenskej republiky zaviazala dobudovať fungujúci model probačnej a mediačnej služby a zabezpečiť reálnu možnosť ukladania alternatívnych trestov domáceho väzenia a povinnej práce vo významne väčšej miere ako doteraz.

Jedným zo základných cieľov návrhu zákona je vyzdvihnúť význam restoratívnych prístupov v trestnom konaní, zohľadniť postoj páchateľa, ktorý prevezme zodpovednosť za spáchaný trestný čin a spoločne s poškodeným (v mediácii) dospejú k vzájomnej dohode na odstránení ujmy vzniknutej v príčinnej súvislosti s trestným činom, čo sa môže premietnuť do umožnenia skoršieho podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody a podporiť tak úspešnejšiu reintegráciu páchateľa do spoločnosti.

Aplikačná prax a navrhované zmeny v súvislosti s restoratívnou justíciou si vyžadujú, aby v tomto kontexte došlo k úprave pojmov ale aj obsahu vykonávaných činností v procese mediácie a probácie. Návrhom zákona sa precizujú jednotlivé činnosti probačného a mediačného úradníka do kvalitatívnejšej podoby, ktorá korešponduje aj s európskymi štandardmi.

Cieľom navrhovanej úpravy je aj zefektívniť a debyrokratizovať procesy medzi probačnými a mediačnými úradníkmi a súdmi, okrem iného i presunom kompetencií zo sudcov na probačných a mediačných úradníkov pri vybraných alternatívnych trestoch, najmä pri treste povinnej práce. Nástrojom k dosiahnutiu týchto cieľov je okrem novelizácie zákona č. 550/2003 Z. z. aj novelizácia zákona č. 528/2005 Z. z. o výkone trestu povinnej práce a o doplnení zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Ďalším cieľom v tejto oblasti je prispôsobiť proces nariaďovania a výkonu trestu povinnej práce potrebám praxe.

Návrhom zákona sa tak zefektívňuje a zrýchľuje proces výkonu trestu povinnej práce delimitáciou kompetencií z predsedu senátu na probačného a mediačného úradníka, konkrétne úkonov realizovania a nariaďovania trestu povinnej práce, keďže doterajší postup sa z hľadiska rýchlosti a účelovosti javí ako neefektívny. Požadovaným krokom sa dokáže urýchliť proces začiatku výkonu trestu povinnej práce a zároveň dôjde aj k odbremeneniu trestného oddelenia súdu. Takýto prístup je navyše v plnej zhode s Revíziou výdavkov pre väzenstvo, ktorú vypracoval Útvar hodnoty za peniaze v apríli 2025. V zmysle obsahu predmetnej revízie sa tiež umožňuje presunúť na probačných úradníkov časť kompetencií sudcov napr. pri umiestňovaní do výkonu trestu povinnej práce.

Návrh zákona bol predmetom rokovania Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky 27. januára 2026. Legislatívna rada vlády Slovenskej republiky uplatnila k predloženému návrhu zákona pripomienky a odporučila vláde návrh zákona v novom znení schváliť. Pripomienky sú v návrhu zákona zapracované.